„CAIETUL VII” FRAGMENT DIN „POVESTEA BIETEI MELE VIEȚI” (INEDIT)

ION D. SÎRBU

Title: „Notebook VII“, excerpt from „the story of my poor life“. Inedit writings of Ion D. Sirbu

Abstract: „Ion D. Sirbu’s idea of memories dates back, according to his own testimony in 1979, when he decided that: „I will buy a tape recorder. I wish - because I have a special gift of oral storytelling, live speech of heart to heart confession – I wish [...] to „tell” (as in the park, pubs, cemetery) those *memories* that cannot be written because *they were too lived!!*”

In 1980-81, Ion D. Sirbu bought a tape recorder MAJAK 203 and recorded on two ORWO tapes, of 360 m, some of the memories (childhood, adolescence and the early months of his student life in Sibiu). On June 7th, 1989, „urged by the ghosts of my insomnia, I open a new notebook and start - for the first time - to write the story of my poor life. I will not be concerned at all to be precise, the memory began to leave me, nor do I care about my life as reality but as a story: thought, dreamed, told dozens of times and, especially, lived. „

He wrote 75 pages, the latter probably before the end of the month, since, on 1st July, dictates to his wife a letter to David Prodan. The story line „breaks” the day he left for war.

This fragment (ms., Pp. 23-28) and the three letters, all unique, we have included in the volume: Ion D. Sirbu Latest ..., soon printed”. (Toma Velici)

Keywords: Ion D. Sirbu; Notebook VII; inedit; letters; Toma Velici;

Introducere

„Ideea lui Ion D. Sirbu cu amintirile datează, potrivit propriilor mărturii, din anul 1979, când se decide să-și cumpere un magnetofon: „...îmi voi cumpăra un magnetofon. Vreau – fiindcă eu am un dar special al povestirii *orale*, al vorbirii pe viu, al mărturisirii de la inimă la inimă – vreau [...] să-mi «povestesc» (ca în parc, cârciumi, cimitir) acele *amintiri* ce nu pot fi scrise, fiindcă *au fost prea trăite!!*”

Prin 1980-81, Ion D. Sirbu a cumpărat un magnetofon MAJAK 203 și a înregistrat, pe două benzi magnetice ORWO, de 360 m, o parte din amintiri (copilăria, adolescența și primele luni ale studenției, la Sibiu). La 7 iunie 1989, „îndemnat de stihiiile insomniilor mele, deschid un caiet nou și încep – pentru prima oară – să îmi scriu povestea bietei mele vieți. Nu voi fi preocupat deloc să fiu

precis, memoria a început să mă lase, nici nu mă interesează viața mea ca realitate, ci ca o poveste: gândită, visată, povestită de zeci de ori și, mai ales, trăită“.

A scris 75 de pagini, cea din urmă, probabil, înainte de finele lunii, de vreme ce, la 1 iulie, îi dictează soției o scrisoare către David Prodan. Firul *poveștii* se „rupe“ în ziua plecării pe front.

Acest fragment (ms., pp. 23–28) și cele trei scrisori, toate inedite, le-am inclus în volumul: Ion D. Sîrbu, *Ultimele...*, în curs de apariție.” (Toma VELICI)

Fragmente

„Acum fiind eu la capăt de funie și de par, îmi aduc aminte, cu emoție că acum doi ani¹, frații² Barbu, ambii profesori, m-au invitat să vin la Petrila (nu mai am acolo decât un ultim nepot, pe Crăciun Ștefan Dorel, tatăl Monicăi), să vin la Petrila, să-mi văd casa părintească, înainte de a fi demolată de buldozere.

Am mers. (Am câteva fotografii³ sfâșietoare, ca amintire, după acest jalnic pelerinaj.) Casa noastră era încă în picioare, dar într-un hal fără de hal. Cred că ultimii care au locuit în ea au fost niște haimanale sau niște țigani nomazi.

În jur, praf și gropi. Văzând cuptorul de pâine dinamitat, mi s-a strâns inima, mi-au dat lacrimile.

I-am povestit prietenului meu Mihai Șora, nu știu ce m-a apucat să-i spun chiar lui, dar m-am simțit bine după ce am terminat istorisirea mea.”

Lacrimile rusului Vania

„Ca să poți înțelege acum ce a însemnat această casă – nu pentru mine, ci pentru secolul în care îl terminăm acum de supraviețuit – dragă Mihai, îți voi transmite o simplă poveste din istoria acestei case, care, la ora asta, e de mult dărămată. În locul ei, acolo pe dâmb, se înalță un frumos bloc, cu 5 etaje.

În toamna anului 1947, au sosit bravii noștri ruși eliberatori. Cred că divizia care a ocupat Valea Jiului a primit ordine speciale, să se poarte frumos, tovărășește. Niciun *zabvol*⁴, niciun *davai ceas*. Aici locuiește și muncește un detașament al clasei muncitoare: mineri, proletariat, exploatați încă de societățile capitaliste. În fiecare zi – îmi povestea Mama – venea la noi un sergent frumușel: Vania, Vanușa. Mama știind bine sârbește și cehește se putea înțelege cu el, cu Tata o

¹ În august 1987.

² Este vorba de Mihai Barbu (profesor de limba și literatura română, autor al unei teze de doctorat despre Ion D. Sîrbu, *Scriitorul subteran. Studiu de caz: Ion D. Sîrbu*, susținută în 2010) și Ion Barbu, inginer, artist plastic, unul dintre cei mai cunoscuți caricaturiști români, inițiatorul și organizatorul, la Petrila, începând din anul 2000, a unor manifestări cultural-artistice dedicate lui Ion D. Sîrbu, și, *nota bene*, s-a ocupat de restaurarea și redarea circuitului public a Casei memoriale „Ion D. Sîrbu“.

³ Este vorba despre 20 de fotografii alb-negru, în care apar casa părintească, văzută de pe „ulița copilăriei“, fostă Nr. 195, devenită, după 1944, Malinovski, apoi Zorilor, astăzi, Ion D. Sîrbu, cuptorul din curtea casei, mormântul părinților. Ion D. Sîrbu apare în nouă fotografii, pe care le-a numit „portretul autorului la bătrânețe“.

⁴ Lecțiune incertă.

rupea, cât putea, pe nemțește. Venea, zicea *zdrasvuite!* și apoi ne explica că ei au mâncare prea multă (cred și eu : îi aprovizionă Soc[ietatea] „Petroșani” și că ne-a adus și nouă să mâncăm. Era un papricaș cu gulyás cu cartofi sau varză, foarte gras, foarte gustos. Dar ne aducea acest «ajutor frățesc» într-o vadră de cositor, nu prea curată. Azi așa, mâine tot așa, Mama s-a lovit cu palma peste frunte și a zis : «Iohane, să știi că rusul ăsta crede că noi flămânzim!» «Asta e – a zis Tata –, altfel nu se explică că vine în fiecare zi cu mâncare de la cazanul lor.» Ce-au hotărât? *Să-l invite la masă.* Și l-au invitat. Mama a așternut masa în pridvor: fețe de olandă, farfurii «de nuntă» (Rosenthal), tacâmuri de sărbătoare. (Nicio băutură!) S-a servit o masă tipic ardelenescă, patru feluri, sos «pui în prezlu⁵», ca desert, clătite cehești cu marmeladă de vișine și brânză de vacă-dulce...

După aceea, Mama, vorbindu-i sârbește, l-a luat de mână și l-a dus în odaie. A deschis ușile dulapurilor. Să vadă ce albituri și ce haine avem. I-a arătat mașina de cusut «Singer», bietul Vania era să aibă un atac de cord. Apoi, i-a arătat camera și podul. Dulcețurile, compoturile. Bidoanele cu untură. (Gătitul cu ulei la noi a apărut abia după război.) Rezervele de usturoi, ceapă, cartofi. Lăzile cu mălai, pâine albă, porumb boabe. Etc.

După care l-a luat Tata și i-a arătat cotețul cu doi purcei: unul va fi crescut pentru untură, celălalt pentru afumături. I-a arătat unde ținem slămina, afumată. Găinile, șopronul plin de lemne și cărbuni. Apoi l-a dus în fundul grădinii, i-a prezentat atelierul. I-a arătat că acum face o stropitoare pentru grădina de flori. I-a făcut cadou o brichetă strălucitoare. L-a lăsat să umble la strungul de lemn și cel pentru metal.

După care lungă vizită, dragă Mihai Șora, Tata și Mama mi-au spus că Rusul s-a așezat pe treptele «gangului» (coridorul casei) și a început să plângă și să blesteme...

Jur că această poveste e adevărată!

Și mai jur, dragă Mihai, că în ziua aceea, în care m-am așezat și eu, pentru ultima oară pe treptele ceardacului casei copilăriei mele... *am plâns, am plâns și am blestemat.*"

Fără comentarii."

Scrisori

*

Craiova, 29 Dec[embrie] 1988

Dragul nostru prieten, Irjy⁶,

I-am scris Lidiei, informînd-o în legătură cu ultima mea aventură anti-existențialistă, mi-a răspuns, promițându-mi să te țină la curent cu avaturile casei Sîrbu. Sper că în clipa în care vei primi această scrisoare (ce are ca scop să-

⁵ Lecțiune incertă.

⁶ Jiří Našinec (n. 20 aprilie 1950) este profesor universitar la The Caroline University of Prague. De-a lungul timpului, s-a remarcat ca traducător din limbile română și franceză. A tradus, în cehă, din: Liviu Rebreanu, Vasile Voiculescu, Mircea Eliade, Eugène Ionesco, Laurențiu Fulga, Ion D. Sîrbu, Radu Tudoran, Norman Manea, Petru Cimpoeșu, Aureliu Busuioc ș.a.

ți mulțumească pentru urările tale de bine, dorindu-ți, la rândul nostru tot ceea ce îți dorești, împlinire a dorințelor și viselor tale bune), cum zic, sper că între timp tu să fi aflat câte ceva despre ultima figură a măgarului Gary. Sunt vizitat ca un mort în devenire și citesc pe fețele colegilor mei (în Craiova am numai prieteni care îmi sunt dușmani și dușmani care par a-mi fi prieteni: și chiar sunt. La noi aici, defectele sunt calități, calitățile sunt defecte, proștii sunt inteligenți și inteligenții par idioți arierați, toate lichelele sunt cinstite, și toți cei cinstiți se descurcă ca niște lichele, etc...), citesc, așadar, pe fețele bunilor mei colegi și confrăți (care până acum nu au catadixit să îmi intre în casă) trei feluri de sentimente: 1. La unii, bucuria de a știi că în curînd vor scăpa de mine care sunt o incomodă așchie în ochii (și cariera) lor; 2. La alții, o altă uimire fericită, constând în plăcerea că eu și nu ei am cancer, 3. O milă și o compasiune athee, cu care se uită la mine duios, în timp ce își compun în gând discursul funebru prin care vor străluci la înmormântarea mea („Iar deasupra tuturor va vorbi v’run mititel, Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el.“ Eminescu).

Frumosul și cochetul meu cancer în gât a fost operat: am făcut rost de injecții (Uniunea m-a ajutat cu bani), în ianuarie, fac de raze cobalt, apoi încă o serie de injecții cu Bleomicină (un citostatic francez). După aceea, aștept: aștept să văd cum meta-fizica se transformă în meta-stază.

Nu te speria, humorul meu e neatins, cu bibliografia despre Moarte stau excelent: am și grele și înalte legături „dincolo“, Mama mea continuă să se roage pentru mine. Adevărul este? Că din cauză că am pierdut stupid atâtea ani – acum aș mai fi avut nevoie de circa un cincinal ca să-mi termin... minima operă. Dar, poate că o singură carte din cele, care nici nu mă mai uit, ieșind din umilul meu sertar, va reabilita ce a fost compromis de soartă și istorie.

(Mi se traduce și la Paris, *Șoarecele B*⁷. La Moscova, am apărut.⁸)

Nu vreau să mor înainte de a primi invitația ta la Praga, să văd cartea noastră⁹ apărută în limba mamei mele.

Te sărutăm cu dragoste, Dumnezeu cu mila, *Dej vám Pán Bůh dobrou noc!*¹⁰

Ion D. Sîrbu

*

Craiova, 18 Mai 1989

Dragul meu frate și prieten Irji,

– în sfârșit, doctorii ne-au comunicat adevărul integral: *cancerul meu e generalizat*, am doi muguri (tineri, sănătoși și plini de viață) care cresc rapid în

⁷ Din informațiile lacunare ce le avem, nu cunoaștem dacă a fost tradusă.

⁸ Trei dintre nuvelele sale, *Compartiment, Doi intelectuali de rasă, Cîmex lecturalia*, traducere în limba rusă de Andrei Kovács, au fost publicate în volumul *Întîlnirea. Din proza românească contemporană*, p. 10–76, colecția Biblioteca revistei „Inostrannaia literatura“, Moscova, „Izvestia“, 1988, format BPT, 224 pagini. În același volum, sunt publicate texte (câte trei) de Ion Băieșu și Ioan Groșan.

⁹ Este vorba de șase texte din *Șoarecele B și alte povestiri (Enuresis nocturna, Caz disciplinar, Nu știu cum s-a spart oglinda..., Șoarecele B, Colonie)*, pe care Jiří Našinec le tradusese în cehă, pentru a le edita în volum. Intitulat *Myš B*, volumul, format BPT, 244 pagini, a fost publicat la Editura Odeon, Praga, 1990.

¹⁰ Să vă dea Dumnezeu (Domnul) noapte bună!

fundul gurii mele. Limba mi-e prinsă, vorbesc foarte greu. Am și nervii atinși, înghit cu dificultate. Doctorii nu-mi mai prescriu decât calmante și analgezice. Stau în fața bunului D-zeu și încerc să fiu la înălțimea acestui sfârșit de tragi-comedie.

– Lizi e dumnezeiască, lunile acestea de boală au revelat o bucurie ascunsă până acum: în afară de „opera mea“ (o scriu, vorba asta, cu tristă și amară ironie), în afară de ce va mai apărea cândva sub numele meu, totuși marea realizare a vieții mele a fost (și este, până trăiesc – poate și după aceea) dragostea simplă, totală, curată și plină de bun-simț a soției mele, Lizi. Cu numele ei pe buze voi trece Styxul.

– mai am doar câteva luni de trăit, nu știu precis cât. Adevărul este că ar trebui să mă gândesc la forma de *selbst moral*, asta pentru clipa în care durerile vor deveni insuportabile. Dar nu am imaginație și nici posibilități practice.

– Ai grijă de cartea mea: voi lăsa soției mele o hârtie prin care îți las ție toate drepturile mele de autor.

*Dej ti Pán Bůh dobrou noc!*¹¹

Ion D. Sîrbu

*

Craiova, 17 Ianuarie 1986

Servus, Știval¹²,

Sunt și acum sub impresia decepției de aseară: Nego, discutând la masă, liber, cu Monica Lovinescu: despre Preda (e vorba de o conferință... pe care ar fi ținut-o undeva): eu, continui a crede în Nego, dar aseară a fost penibil. Ca un elev prins la colț cu lecția nepregătită... Eu, totdeauna, i-am spus: Nego nu te duce la curve dacă nu ai c...e, nu te angaja în discuție dacă nu ai Verb și replică (spontană, argumentată, dărmantă). Monica e o atletă de circ retoric, știe fiindcă a exersat toată viața „a ști prin a spune“; Nego știa, dar e bâlbâit, limitat ca arguție; punctul său de vedere este just (după a mea părere), dar felul său de a-1 susține e sărac, deplasat și de-a dreptul stupid estetizant: mi s-a părut că e în anul doi la litere, încă nu a învățat totul despre autonomia valorilor estetice. Iartă-mi infatuarea-mi cu totul deplasată (de azi-dimineață), dar eu, nefiind critic, numai cu ce știu despre Preda (pe care nu l-am recitat) aș fi putut s-o desființez pe Monica, să o fac să simtă că diferența de meridian care ne desparte înseamnă și o gravă diferență de parallaxă estetică, morală, politică.

Preda a reprezentat pentru mine (mai ales în anii în care eram încă paralizat după...) un fel de portret al meu în oglindă: iată, îmi ziceam eu la Mogoșoaia, prin '66-'68, țăranul, acest dăștept da prost, incult dar șiret, colosal de talentat dar și colosal de șmecheros, învățător ca bază de pregătire (și cine a trecut prin Normală, școală de ofițeri sau miliție rămâne însemnat pe viață, îl recunoști și în tramvai, ca pensionar, sau la cârciumă); citindu-i cărțile sale în care, urbanizat la nivelul Școlii de Literatură, cu o formidabilă intuiție, știa să ocolească mălăiul fierbinte și aurul învelit în ziarul Scânteia: nu spunea prostii, discuta pictură, Dostoievski, istorie etc., fără să facă gafe, dar și fără clorofilă sau febră autentică. Transcria cu grijă

¹¹ Să-ți dea Dumnezeu noapte bună!

¹² Apelativ între prieteni pentru Ștefan Augustin Doinaș.

(și transcria mai ales prudent: cu atenția distributivă a lupului singuratec, ce se teme (după ce a dat peste un hoit de cal) și de oameni, și de vulturi, și de primar, și de vânătorii eventuali...)

E vorba de un țăran: Nego nu știe (și dacă știa avea un argument zdrobitor) ceea ce mi-a spus Ioanichie imediat după apariția primului Moromete (vol I): „Cartea e genială, îmi spunea Ioanichie, nu fiindcă e scrisă de un țăran foarte talentat, ci fiindcă, plecând de la premisa «vreau să dovedesc că țăranul mijlocaș, între cel sărac și chiabur, nu are nicio șansă economică sau politică», el realizează de fapt o analiză spectrală a unui tip de țăran care e total altfel decât toți ION-ii din literatura noastră.” Face existențialism *malgré lui* și filosofia culturii ca Ms. Jourdain proză.

Volumul doi e ratat, fiindcă i s-a terminat materia primă originală, ZESTREA, lucra acum din materia clientului. Stătea la Pelișor și Mogoșoaia, și singura broșură de filosofie ce o știa pe dinafară era cea a lui Stalin, despre cele patru legi ale materialismului dialectic. Citea, *dar citea ca să învețe*, nu din motive de estetică sau gol metafizic.

Eu l-am înfruntat la Mogoșoaia. Eram un *Niemand*, ieșit din pușcărie, dar eram un *niemand* care făcusem la Cluj, pe lângă Blaga (și i-am spus curat acest amănunt sperietor), filosofie la zi. (Nu era adevărat, din patru ani de facultate, trei au fost pe front, deci sunt la fel de autodidact ca și el. Dar, am învățat să citesc, știam mai ales cât nu știu...) Nu-mi plăcea cum bea, nu avea talent pentru alcool: nici eu nu aveam, dar eu aveam o lungă ereditate minerească în această direcție. Nu știa nici să discute, se înfuria, era dogmatic, stupid, de multe ori mi s-a părut și periculos de prost și stupid de îngâmfat. Ca să nu îi rămân dator, i-am spus așa (mințind, bineînțeles): „Domnule Preda, mi-a plăcut cartea dumitale, deși nu am prea înțeles-o, având ocazia, i-am dat-o Marelui Lucian Blaga spunându-i: «Iată, despre cartea asta, critica noastră spune că ar fi cea mai bună carte scrisă vreodată despre satul și țăranul român de astăzi!» Blaga a luat cartea, a citit-o și mi-a restituit-o spunându-mi: «A fost un chin pentru mine: *ăștia nu sunt români:ăștia sunt niște sciți, sarmați, cumani...*»“. A fost teribil de lovit de această afirmație a mea: a doua zi, eu îmi făceam înotul de dimineață, după o oră, eram istovit: el, pe marginea lacului, în halat și papuci: îi strig: „Împinge-mi o barcă, am obosit!“ El îmi strigă: „Nu-ți împing nimic, înecă-te, broscioile! Auzi, eu scit, eu sarmat!“

(Adevărul este că eu soseam la Mogoșoaia dintr-o lungă documentare științifică de psihologie aplicată: și ca soldat, pe front, și pușcăriaș, „am stat și am cunoscut la țărani...” Or, diferența de caracter între țăranii sprijiniți (sau derivați) din Munte și cei de Bărăgan (din pustă nu am avut: dar ungurii spun că cruzimea maghiară e un rezultat filtrat al disperării vieții din pustă) este enormă: vezi Zaharia Stancu (ca caracter) și Liviu Rebreanu: vezi Preda, și Buzura sau Agârbiceanu. „Ciulinii bărăganului“ sunt o noțiune morală, politică, nu una botanică sau Istratiană. Eu aici, în Craiova, trăiesc nu între români, ci între moromeți la CUB, oltenii fiind (cu excepția gorjenilor și mehedințenilor, sprijiniți de minte) niște moromeți: vorbesc, gândesc, înjură exact ca Preda. Or, în ethosul meu interior, acord un mare rol Parângului, sub care m-am născut, și minerilor care m-au crescut. De aceea, nu sunt nici iubit, nici asimilat: sunt și rămân un „tolerat“ aici, *in secula seculorum*...

Preda, cred eu, de la Alecu Paleologu știa o serie întreagă, de „biografii tragice”: după ce am citit *Cel mai iubit dintre pământeni*, la Casa Scriitorilor (nefiind băut), am strigat – să ne audă: despre trei lucruri să nu se scrie după ureche, din auzite, despre Filosofie, Mină, și PUȘCĂRIE, or defectul major al acestei cărți este: e falsă ca Ardeal, falsă ca Cluj, falsă ca Blaga, falsă ca mină, falsă ca pușcărie: lucrul cel mai autentic e o dragoste de tată față de o fetiță, și câteva amoruri bine prinse. Și iarăși am adăugat (era și Everac la masă cu mine): „Într-o epocă în care s-au trăit dramele pe care noi le-am trăit, mi se pare ridicol și lipsit de bun- simț să scrii despre suferințele tale «în amor și mister»: noi pierim, și Preda se întreabă: mă iubește sau nu mă iubește Matilda.” Și mi-am permis, fiind înfierbântat, o scurtă caracterizare a acestui *Cel mai iubit* (Preda era deja într-o fază de paranoia teribilă: alcoolul face buni pe cei buni, vezi Velea: dar el era rău și dogmatic: cine îl critica i se desfăcea pe loc contractul de la editura Cartea Românească). Mai bine zis o apoftegmă, o înjurătură de fost pușcăriaș. Am zis: „Mie, acest *Cel mai iubit*, mi se pare Istoria văzută printre două c...e triste.” Expresia asta a ajuns la el, știu: dar, pe urmă, am regretat; nu după mult, s-a stins din viață într-un mod care mi se pare sinonim cu pedeapsa sau ispășirea.

Au trecut ani, iată că aud din dreapta și stânga, de la amici ai mei, de la dușmani așisderea, cum că, de fapt, schela biografică a eroului, Petrini (nu Petrila) din acest *Cel mai iubit*, e „calcată” după dărele mari ale propriei mele biete vieți: un fiu de muncitor (Preda nu aflase partea cea mai ridicolă din biografia mea: cea pe care nu-mi făcea plăcere s-o etalez la Jilava etc., și anume, că fusesem un bătaios membru de Partid Comunist, în ilegalitate), deci, un fiu de muncitor ajunge asistent la filosofie, pe lângă un mare filosof clujean: este arestat, face pușcărie, mină (îmi adaugă o crimă, ca să justifice penal gradul nostru de dezumanizare), lucrează la deratizare (scrisesem doar o nuvelă despre asta), se căsătorește cu o curvă care îl părăsește, ajungând Ministereasă... “Teribil ce seamănă cu fosta mea soție¹³, cu care, din motive de milă și umilință ortodoxă, mi-am reluat corespondența; întâlnind-o din când în când (are un fiu schizofrenic și un soț¹⁴ operat la creier și cu pareză facială), îmi povestește cum se întâlnește cu prietena și chiar cu fostul Dumnezeu Drăghici¹⁵ (prieteni al soțului ei, fost ministru de justiție) și râd, comentând pe Preda, ei știu că Petrini nu e altul decât nenorocitul de Sîrbu, care...

Monica avea în gușă (nu și în căpușă) argumentul zdrobitor: Preda totuși a scris primul despre: la care Nego nu avea ce răspunde. Dacă eram eu, i-aș fi spus de niște cuptoare, în care au ars sute și mii de volume despre... După concluziile Monicăi, reiese cea mai imorală condiție a scriitorului român: nu contează cât

¹³ Maria Ardelean, absolventă a Facultății de Drept din Cluj, cu care se căsătorește la 13 noiembrie 1947 și divorțează, prin „bună înțelegere”, la 5 ianuarie 1949.

¹⁴ Adrian T. Dimitriu, ministrul Justiției (18 martie 1965 – 28 noiembrie 1970). În calitate de comandant al Tribunalului Militar al Regiunii II Militare, colonelul de justiție Adrian T. Dimitriu a semnat, la 23 aprilie 1958, mandatul de executare a pedepsei de un an pentru „deținutul contrarevoluționar Sîrbu Dezideriu”.

¹⁵ Alexandru Drăghici (1913–1993), general-colonel, a fost ministru de Interne și al Securității Statului (1952–1965).

rahat mănânci timp de două decenii, ajunge să scrii o singură carte de rezistență (morală și politică) și tot trecutul se uită... Cazul Beniuc, cazul Baconschi, cazul Paul Theodorescu etc. Cazul Căbulea¹⁶ – să adăugăm noi, din motive de umor și isterie.

Nu te mai plictisesc Știva, de fapt scrisoarea aceasta trebuia să o trimit lui Nego: nu am cum, ai căzut victimă, iartă-mă: dar revin la strigătul meu biografic: despre Mină, Filosofie și Detenție să nu se scrie după ureche. Nici despre tranșeele de la Verdun și nici despre leprozeriile africane nu s-a admis să se scrie din auzite: *Amintiri din Casa Morților* e o carte trăită: idilică, roză, interesantă – dar trăită. Și asta se simte. Există un tragic în istorie ce nu poate fi substituit prin imaginație literară: tragicul nostru de astăzi, al celor din aceste state hunite ale eurasiei, constă în faptul că Occidentul ne știe din presă, literatură, studii și analize de departe. Diferența între un om și un personaj trece la țări care suferă și la țări care se fac că suferă.

Gata, am tăcut. Sunt cel mai neiuibit dintre pământeni, cea mai frumoasă clipă din ultima lună a fost aceea când, recunoscându-ne, eu și cu fostul comandant de la Salcia – stă în bloc cu mine – (care în repetate rânduri a fost nevoit să mă bată) ne-am îmbrățișat, am plâns unul pe umărul celuilalt. Gata, diferența între cei care au îndurat și cei care au profitat, între victime și călăi, între lichele și martiri, din motive de Istorie contemporană, s-a dizolvat total: ne îmbrățișăm la coada de pâine, nu numai că suntem egali în fața veșniciei, dar chiar și Istoria Literară ne confundă intenționat: degeaba, dintr-un interviu al meu mi s-a șters acel pseudo-aforism de Blaga, prin care eu încercam să ridiculizez, sub o formă ceva mai cultă, dictonul oltenesc (care e și al Monicăi, dar Nego nu-l știa), „nici usturoi nu am mâncat, nici gura nu-mi miroase” – și anume: „Orice căcat, după ce se usucă, are dreptul de a-și scrie și publica memoriile de trandafir.”

Pe verso, câteva urgente !
Servus Grachus ! *Gura*

¹⁶ Ion D. Sirbu publică sub acest nume, în *Steaua*, între 1950–1955, fapt confirmat de Ion Brad: „Ion D. Sirbu ajunsese să publice în revista noastră sub numele lui Vasile Căbulea, elevul său de la liceu. Poate și sub alte nume.”